

nr.	Conclusies/Aanbevelingen Schutte (pagina 85–93 rapport “Eerlijk delen”)	Stand van Zaken
1	Het vervolgonderzoek rekenschap was van een ongekeerde omvang. Bij 152 instellingen behorende tot drie sectoren van onderwijs moest een diepgaand onderzoek worden ingesteld naar mogelijke onregelmatigheden met overheidsbekostiging. Handelwijzen van instellingen moesten worden getoetst aan wet- en regelgeving en beoordeeld op rechtmatigheid in het licht van alle relevante omstandigheden. Feitelijk moesten 152 afzonderlijke onderzoeken op een gecoördineerde wijze worden uitgevoerd. Van deze 152 konden er 145 ook tot tijdige afronding komen. Aanbeveling: De Commissie adviseert het onderzoek bij de zeven instellingen waar het onderzoek niet is afgerond te doen voortzetten.	In de Kabinetsreactie van 26 april 2004 op het rapport Eerlijk Delen I is de Commissie verzocht het onderzoek bij de 7 instellingen af te ronden. Op 10 december 2004 heeft de commissie een voortgangsrapportage uitgebracht over het vervolgonderzoek. Dit rapport is u op die datum toegestuurd (TK 2004/05, 28248 nr. 70). De commissie heeft op 23 mei 2005 haar eindrapport ‘Eerlijk Delen II’ uitgebracht over de uitkomsten van haar vervolgonderzoek bij de zeven overgebleven instellingen. Dit advies is u op 23 december toegestuurd (TK 2004/05, 28248 nr. 79). Op 8 juni 2005 heeft u de beleidsreactie op dit rapport ontvangen (TK 2004/05, 28248 nr. 80)
2	Sedert de eerste signalen van onregelmatigheden zijn inmiddels ruim twee jaren verstreken. In die tijd bestond in een aantal gevallen onduidelijkheid over wat wettelijk kan en niet kan. De voortdurende discussie over deze onregelmatigheden heeft het imago van het Nederlandse onderwijs geen goed gedaan (par. 5.1). De Commissie vindt het dan ook in het belang van het onderwijs niet verantwoord met het uitbrengen van haar eindrapport te wachten tot het onderzoek ook bij de laatste instellingen is afgerond.	Dit is een conclusie van de Commissie en behoeft geen verdere actie van OCW
3	Voor de bekostiging van het onderwijs stelt de begrotingswetgever jaarlijks per sector een budget vast. De verdeling van dit budget over de instellingen vindt plaats aan de hand van parameters zoals het aantal studenten of deelnemers en het aantal uitgereikte diploma's. Instellingen die hogere aantallen voor bekostiging in aanmerking brengen dan welke zijn toegestaan ingevolge de toepasselijke wet- en regelgeving handelen daarin onrechtmatig en claimen als gevolg van het verdeelmodel een te groot aandeel in de totale rijksbijdrage ten	Dit is een conclusie van de Commissie en behoeft geen verdere actie van OCW

	koste van instellingen die zich wel aan de wettelijke voorschriften houden. De resultaten van het onderzoek van de Commissie zijn dan ook in het belang van alle instellingen die conform de wet hebben gehandeld (par. 2.2.2, 2.3.2 en 2.4.2).	
4	Het eerder ingestelde Zelfreinigend Onderzoek leidde tot een overzicht van rode, oranje en groene casuïstiek, al naar gelang de vraag of duidelijk was of een instelling in strijd had gehandeld met de letter of geest van de wet. Daarnaast werd de categorie 'geen oordeel mogelijk' onderscheiden voor situaties waarin bij de instelling te weinig informatie beschikbaar was om tot een gefundeerd oordeel te komen. Het onderzoek van de Commissie heeft tot resultaat dat uitsluitend nog sprake is van handelwijzen in strijd met de wet (rood) en handelwijzen waarbij van deze strijd niet is gebleken (groen) (par. 5.1).	Op 11 oktober 2005 heeft het derde, ambtelijk bekostigingsoverleg voor het Hoger Onderwijs plaatsgehad. Nadat op zeer korte termijn het bestuurlijk bekostigingsoverleg zal zijn afgerond, wordt de Notitie Helderheid 2005 aan de hogescholen en universiteiten gezonden. Het tweede BVE-bekostigingsoverleg heeft plaatsgevonden. Notitie helderheid 2004 is in september 2004. gepubliceerd. Thans worden voorbereidingen getroffen voor de notitie Helderheid 2005 en het bijbehorende bekostigingsoverleg.
5	De Commissie constateert dat bij 70% van de 152 instellingen weinig of geen handelwijzen zijn geconstateerd welke in strijd zijn met de wet. Bij 47% van de instellingen is in het geheel niet gebleken van enig handelen in strijd met de wet. Verdeeld over de verschillende sectoren zijn deze percentages als volgt: - WO 69%, - HBO 31%, - BVE 51%	Dit is een conclusie van de Commissie en behoeft geen verdere actie van OCW
6	Bij instellingen waar wel sprake was van onregelmatigheden ging het in veel gevallen om incidentele feiten als gevolg van administratieve onzorgvuldigheden of van een zwakke administratieve organisatie en interne controle (par. 5.2). Bij een tiental instellingen lijkt sprake te zijn geweest van min of meer bewust overschrijden van de wettelijke mogelijkheden.	Het controleprotocol 2004, dat in nauwe samenwerking met de grote accountantskantoren en met adviezen van het NIVRA op tal van punten is verbeterd, is op 15 februari 2005 aan alle instellingen aangeboden. Daarop voortbordurend is begin mei 2005 het Controleprotocol 2005 gepubliceerd. Naast de eerdergenoemde verbeteringen is dit protocol 2005 ook qua vormgeving geheel vernieuwd.

		Het protocol is thans volledig elektronisch en bevat ook alle onderliggende documenten. Op 9 mei is dit nieuwe protocol in een speciaal daartoe georganiseerde conferentie aan alle accountants gepresenteerd. Met het controleprotocol 2006 zal wederom een nieuwe stap worden gezet. Het Protocol verschijnt dan als volledige WEBapplicatie. Het controleprotocol (incl de notitie helderheid) is voor de AD de leidraad bij de review op de bekostigingsgegevens. Voor het reviewbeleid van OCW heeft de AD in 2004 de notitie reviewbeleid uitgebracht. De review HO en BVE (telgegevens 2003), maar ook PO, VO en Cultuur is gebaseerd op de uitgangspunten van deze notitie. Thans is de uitvoering van de review HO en BVE (telgegevens 2004) onderhanden. De omvang van het aantal te reviewen instellingen is in nauw overleg met de beleidsdirecties tot stand gekomen. De review betreft 6 hbo's (waarvan de AD bij 3 tevens onderzoek ter plaatse verricht), 2 universiteiten, 2 overige wo-instellingen, 12 roc's en vakinstellingen (waarvan de AD bij 5 tevens onderzoek ter plaatse verricht), 3 kenniscentra en 2 technocentra (waarvan de AD bij beide groepen 1 onderzoek ter plaatse verricht). De afronding van de review telgegevens 2004 en de bijbehorende rapportages is gepland voor eind februari 2006. Daarna wordt de evaluatie van de review opgesteld.
7	De Commissie gaat ervan uit dat bekostiging welke onrechtmatig is verkregen of besteed, zal worden teruggevorderd, tenzij er omstandigheden kunnen worden aangevoerd waarbij	Tijdens het Algemeen Overleg met de vaste commissie OCW van uw Kamer op 30 september 2004 is toegezegd

	terugvordering in strijd zou zijn met algemene beginselen van behoorlijk bestuur (par. 2.9.4). Met inachtneming van dit criterium adviseert de Commissie tot terugvordering over te gaan van rond de € 58 miljoen, als volgt verdeeld over de verschillende sectoren: - WO € 3,6 miljoen, - HBO € 43,6 miljoen, - BVE € 11,2 miljoen.	een rapportage over de voortgang van het terugvorderingsproces van het dossier Rekenschap aan u toe te zenden. Op 9 december 2004 heeft u deze voortgangsrapportage ontvangen (TK 2004/05, 28248 nr. 71). Op 22 maart 2002 is een tweede voortgangsrapportage verstuurd (TK 2004/05, 28248 nr. 74). Dit overzicht van de aanbevelingen van de commissie vormt een bijlage bij de derde voortgangsrapportage die eind oktober 2005 aan uw kamer is gestuurd.
8	De instellingen hebben de afgelopen jaren antwoord moeten geven op de uitdagingen welke vanuit de samenleving en de politiek op haar afkwamen. Ontwikkelingen als internationalisering, flexibilisering en inhaken op de behoeften van de arbeidsmarkt stelden hoge eisen aan de instellingen maar boden ook nieuwe kansen. Dit leverde niet zelden spanningen op met de geldende wet- en regelgeving. Sommige instellingen hebben in dit spanningsveld keuzen gemaakt welke in strijd waren met de wet. Andere instellingen kozen voor een voorzichtige benadering en brachten in geval van twijfel studenten of deelnemers niet in aanmerking voor bekostiging. De Commissie heeft echter geconstateerd, dat verreweg de meeste instellingen op verantwoorde wijze met het spanningsveld tussen de eisen van de praktijk en de mogelijkheden van de wet zijn omgegaan. Onderwijsland is geen fraudeland.	Dit is een conclusie van de Commissie en behoeft geen verdere actie van OCW
9	De omstandigheden op grond waarvan de Commissie in concrete gevallen adviseert niet over te gaan tot terugvordering van onrechtmatig verkregen of bestede bekostiging hebben vooral te maken met de vraag of het Ministerie van OCW bekend was met de problemen waarvoor instellingen zich gesteld zagen en de wijze waarop OCW daarop al dan niet reageerde. Voor de Commissie is in dit verband het beeld bevestigd, dat het Ministerie wel regelmatig signalen bereikten, maar dat onduidelijkheden en onwenselijkheden niet	Monitoring van de afhandeling van signalen is bij de nieuw opgerichte directie Toezicht- en Handhavingsbeleid belegd alwaar kwaliteitsverbetering van dit proces een continu aandachtspunt is. In het kader hiervan zijn in 2005 diverse verbeteringsvoorstellen gedaan t.a.v. het proces herkennen en afhandeling van signalen.

	structureel werden opgelost (par. 2.9.3).	
10	De Commissie heeft bij haar onderzoek, de totale uitkomsten overziende, geen aanleiding gevonden om andere sancties voor te stellen dan terugvordering van onrechtmatig verkregen of bestede bekostiging en evenmin om aangifte van mogelijke strafbare feiten te doen bij het Openbaar Ministerie (par. 4.4). Aanbeveling: de Commissie adviseert de mogelijkheden te doen nagaan van toepassing van art. 227a Wetboek van Strafrecht en zo nodig en mogelijk aangifte te doen wegens vermoedelijke overtreding van dit artikel.	In artikel 3b van de Wijziging van de Regeling instelling vervolgonderzoek rekenschap is opgenomen dat dit onderzoek zal worden uitgevoerd door de Commissie. De Commissie heeft in het rapport Eerlijk Delen II geconcludeerd dat het niet mogelijk is artikel 227a van het Wetboek van Strafrecht toe te passen op de casus die zij onderzocht heeft, maar acht zij het wel denkbaar dat sprake is geweest van valsheid in geschrifte (artikel 225 van Wetboek van Strafrecht). Zij laat het aan de Staatssecretaris van OCW over om te beoordelen of deze het opportuun acht het OM een strafrechtelijk onderzoek te laten instellen. In de beleidsreactie op het rapport Eerlijk Delen II (TK 2004/05, 28248 nr. 80) heb ik aangegeven op grond van welke overwegingen ik heb besloten af te zien van een verzoek aan het OM tot het instellen van een strafrechtelijk onderzoek en daarmee automatisch ook van het initiëren van een nader forensisch accountantsonderzoek (zie p. 3 beleidsreactie).
11	Uitgangspunt van het overheidsbeleid, in het bijzonder met betrekking tot universiteiten en hogescholen, is al jaren dat het hierbij gaat om zelfstandige instellingen binnen het publieke domein. Daarbij past een ontwikkeling waarbij de zelfregie van de instellingen wordt versterkt. Toenemende zelfregie dient echter onlosmakelijk verbonden te zijn met toenemende publieke verantwoording (Bijlage 2.1). De Commissie werd bij haar onderzoek regelmatig geconfronteerd met het argument van de autonomie van de instellingen. Dat ging echter bijvoorbeeld bij de besteding van publieke middelen nogal eens gepaard met onvoldoende transparantie bij de publieke verantwoording. Anderzijds werden ook voornemens tot aanpassing van de regelgeving meermalen niet of met grote vertraging	De richtlijn voor het jaarverslag voor de sector HO is op dit punt aangepast. Zo is het verplicht gesteld om aan te geven aan welke private activiteiten rijksbijdrage wordt besteed. In de brief aan de Tweede Kamer van 20 juli 2005 (HO/CBV/05/22162) is de wijze waarop onderwijsinstellingen zich dienen te verantwoorden uitvoerig beschreven. Publieke verantwoording krijgt eveneens aandacht in Koers BVE II, o.a. in de vorm van een meer prestatie-

	geëffectueerd (par. 2.9.2).	georiënteerde besturingsfilosofie. In december 2004 zijn brieven aan alle instellingen gestuurd met het verzoek ook in overleg met de regio ambities op een aantal beleidsdoelstellingen te formuleren. Daarnaast bevat de notitie Helderheid aanwijzingen voor een meer transparante verantwoording door de instellingen.
12	Flexibilisering van het onderwijsaanbod wil voorzien in zich voortdurend wijzigende behoeften aan opleidingen. De overheid wil de instellingen hierbij aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid voor een doelmatige aanwending van publieke middelen. De Commissie is hierbij gestuit op knelpunten bij het voor bekostiging in aanmerking brengen. Zo worden studenten of deelnemers soms vooruitlopend op de gevraagde registratie van een opleiding ingeschreven bij een verwante reeds bekostigde bestaande opleiding, welke zij feitelijk niet volgen. Ook stellen instellingen zich op het standpunt dat studenten recht hebben op inschrijving aan een bekostigde opleiding en dat het enkele feit van het ingeschreven staan recht geeft op bekostiging. De Commissie meent dat in het beleid gericht op flexibilisering van het opleidingsaanbod ook de consequenties voor het bekostigingsstelsel uitdrukkelijk een plaats dienen te hebben (par. 5.7.2).	Op 5 februari 2005 is de wetgevingsnotitie Nieuwe wet op hoger onderwijs en onderzoek aan uw Kamer aangeboden. Planning t.a.v. het wetsvoorstel is: • Besluitvorming over de inrichting van het nieuwe bekostigingsmodel hoger onderwijs: medio 2004. • Verzending beleidsbrief over de financiering in het hoger onderwijs: 29 oktober 2004. • Aanbieding Wetsvoorstel financiering in het hoger onderwijs aan de Tweede Kamer: najaar 2005. • Verzending ontwerp Bekostigingsbesluit WHW 2008 aan Tweede Kamer: voorjaar 2006. • De streefdatum voor invoering van leerrechtenbekostiging is 1-9-2007. Over het experimenteerartikel in de BVE sector is in augustus 2004 een brief gestuurd aan de Tweede Kamer. Een wetsvoorstel is in voorbereiding. De evaluatie van de mbo bekostiging is afgerond en uw Kamer is over de uitkomsten hiervan op 6 juli 2005 per brief geïnformeerd (TK 2004/05, 27451, nr. 44).
13	De internationale positionering van het Nederlandse onderwijs vormt één van de centrale thema's van het onderwijsbeleid. Vooral universiteiten en hogescholen zetten zich hiervoor	Een samenhangende aanpak voor de HO sector is ontwikkeld. Op 15 november 2004 is de notitie internationalisering aan de Tweede Kamer gezonden.

	in. De Commissie vraagt zich echter af of de manier waarop sommige instellingen hieraan vorm geven nog past binnen de beleidsdoelstellingen met betrekking tot internationalisering. Het is de Commissie niet gebleken dat OCW tijdens de onderzoeksperiode voor dit aspect van het beleid systematisch aandacht had. (par. 5.7.3)	
14	Onderwijsinstellingen werken op tal van manieren samen, zowel binnen de eigen sector als over sectorgrenzen heen, zowel binnen Nederland als internationaal. Hoewel dit ook door de overheid wordt gestimuleerd en kan voorzien in maatschappelijke behoeften, kunnen problemen ontstaan met betrekking tot de bekostiging. De grenzen tussen publieke en private opleidingen kunnen vervagen. Soms leiden afspraken tussen instellingen tot constructies die vooral worden ingegeven door het streven naar maximalisering van bekostiging. Het huidige op afzonderlijke instellingen toegesneden toezicht schiet tekort om vormen van samenwerking adequaat te controleren. (par. 5.7.1). Aanbeveling: De Commissie adviseert zodanige voorzieningen te treffen, dat bij de controle van instellingen systematisch ook samenwerkingsverbanden met andere instellingen of derden worden betrokken.	In de sector Hoger Onderwijs is door de Auditdienst OCW onderzoek verricht naar de 4 thema's uit het Rekenschapsdossier, onder andere naar de thema's uitbesteding en publiek/privaat. De Reviews zijn verhoogd tot 25 % van het totale aantal HO-instellingen. Aanpassing richtlijn bestuursverslag (11) is verwerkt in controleprotocollen 2004. In het najaar van 2005 heeft de AD ook in de bve-sector een themaonderzoek uitgevoerd. De onderwerpen zijn afgeleid uit de notitie Helderheid: uitbesteding en publiek - privaat. Daarnaast is het onderwerp toezichtstructuur toegevoegd.
15	Onderwijsinstellingen manifesteren zich steeds vaker als publieke ondernemingen. Naast hun wettelijke taken begeven ze zich ook op de markt door het oprichten van of participeren in private rechtspersonen. Daarmee willen zij antwoord geven op de uitdagingen welke vanuit samenleving en politiek op haar afkomen. In de praktijk leidt dit vaak tot het onvoldoende onderscheiden van publieke taken, waarvoor overheidsbekostiging wordt ontvangen, en private taken, welke uit andere middelen bekostigd moeten worden. Hoewel er tussen een bekostigde onderwijsinstelling en een private rechtspersoon vaak nauwe organisatorische, financiële en of personele banden bestaan, heeft de Commissie soms geen inzage gekregen in de financiële administratie van de private rechtspersoon. Ook de departementale accountants hebben dan geen toegang.	De richtlijn voor het jaarverslag voor de sector HO is op dit punt aangepast. Zo is het verplicht gesteld om aan te geven aan welke private activiteiten rijksbijdrage wordt besteed. In de brief aan de Tweede Kamer van 20 juli 2005 (HO/CBV/05/22162) is de wijze waarop onderwijsinstellingen zich transparant dienen te verantwoorden uitvoerig beschreven. Dit is tevens één van de onderwerpen In het thema-onderzoek van de AD in de BVE-sector waarvan de uitkomsten in 2006 zullen worden gepubliceerd.

16	Bekostiging van instellingen geschiedt met het oog op de uitvoering van de wettelijke taken van de instellingen. De besteding van de rijksbijdragen moet dan ook verband houden met deze wettelijke taken. De Commissie constateert dat instellingen hier zeer verschillend mee omgaan. Soms blijken enkele instellingen als gevolg van risicovolle investeringen forse verliezen hebben geleden, welke geheel of ten dele ten laste van de rijksbijdrage zijn gekomen. Controle op de naleving van de wet op dit punt is echter nauwelijks mogelijk (par. 3.2.4). De Commissie onderkent dat relatief autonome instellingen een ruime mate van bestedingsvrijheid moeten hebben. Dat mag er echter niet toe leiden dat de besteding van publieke middelen zich feitelijk aan elke publieke controle onttrekt.	De Auditdienst neemt dit mee in het thema-onderzoek. Zie ook aanbeveling 15.
17	De huidige bekostigingsstelsels bevatten vooral voor het HBO en de BVE-sector te veel aanknopingspunten voor onregelmatigheden. Dat gecombineerd met het feit dat veel instellingen het stelsel als niet adequaat en duidelijk ervaren vormt in de praktijk een uitnodiging de grenzen van het systeem te verkennen. De Commissie meent dat een nieuw stelsel niet alleen moet worden toegesneden op zich voortdurend wijzigende behoeften van de praktijk maar ook moet voldoen aan de randvoorwaarde dat de gehanteerde parameters zich niet of zo min mogelijk lenen voor beïnvloeding door de instellingen.	Zie aanbeveling 12.
18	De werkzaamheden van de Commissie werden aanvankelijk gehinderd doordat de VSNU meende voorwaarden te moeten stellen aan het onderzoek bij de universiteiten. Dit getuigde van een onjuiste opvatting zowel over de wettelijke inlichtingenplicht van de universiteiten als over de betekenis van onafhankelijk onderzoek. Omdat in de praktijk vrijwel alle universiteiten desondanks bereid bleken de voor het onderzoek relevante informatie te verstrekken heeft het onderzoek bij de universiteiten op dezelfde voet als bij de andere instellingen kunnen plaatsvinden (par. 3.5.4).	Dit is een conclusie van de Commissie en behoeft geen verdere actie van OCW

19	Het systeem van bekostiging voor het WO is relatief eenvoudig en laat weinig mogelijkheden om de bekostigingsregels te omzeilen (par. 2.2). Ook de organisatie en het maatschappelijk veld van het WO is minder in beweging dan bij andere sectoren het geval is.	Zie aanbeveling 12.
20	De Commissie heeft bij het WO weinig onregelmatigheden met de bekostiging geconstateerd. Vragen zijn hoofdzakelijk gerezen over financiële faciliteiten voor groepen studenten. De artikelen 7.51 en 7.51a WHW bepalen (limitatief) in welke gevallen financiële ondersteuning aan studenten mag worden verleend. Niettemin kennen de universiteiten in de praktijk zogenaamde Noodfondsen, waaruit in andere gevallen bijdragen aan studenten worden verleend. Meestal is echter niet aantoonbaar dat deze bijdragen uit de rijksbijdrage worden betaald. Aanbeveling: De Commissie meent dat er geen goede redenen zijn relatief autonome instellingen vergaand te beperken in de mogelijkheden van financiële ondersteuning van bepaalde studenten via noodfondsen. Zij adviseert dan ook het instellingen mogelijk te maken in specifieke situaties het collegegeld uit een noodfonds te voldoen.	Dit is gerealiseerd in de notities Helderheid.
21	De Commissie werd bij het onderzoek bij instellingen voor hoger beroepsonderwijs regelmatig geconfronteerd met vragen over haar bevoegdheid en over het door haar gehanteerde beoordelingskader. Deze vragen waren kennelijk geïnspireerd door een op verzoek van de HBO-raad terzake uitgebracht juridisch advies (par. 3.5.3). Dit leidde tot vertraging in het onderzoek en droeg er in enkele gevallen toe bij dat het onderzoek bij een instelling niet kon worden afgerond.	Zie ook aanbeveling 1: De Commissie heeft het onderzoek bij de zeven instellingen afgerond.
22	Het systeem van bekostiging voor het HBO is gecompliceerder dan voor het WO en biedt meer mogelijkheden om de bekostigingsregels te omzeilen (par. 2.3). Het HBO heeft een proces van fusie en reorganisatie achter de rug en verkeert er ten dele nog middenin. Daardoor zijn soms grote instellingen ontstaan met tal van vestigingsplaatsen. De fusiepartners hebben vaak nog een eigen cultuur en werken met verschillende systemen. Als beroepsonderwijs zijn de instellingen vaak sterk georiënteerd op het bedrijfsleven. Ook heeft de Commissie de indruk dat bij grote fusieinstellingen vaker gesproken kan worden van het	In de nieuwe wet op het Hoger Onderwijs zal hieraan aandacht worden besteed.

	niet geheel 'in control' zijn van de instelling. Door de omvang van de instelling en het aantal locaties is de afstand tussen de top en het feitelijke onderwijs soms groot geworden. Deze factoren kunnen voor een deel verklaren waarom bij HBO-instellingen relatief de meeste onregelmatigheden zijn geconstateerd.	
23	De meest voorkomende onregelmatigheden in het HBO hebben betrekking op het voor bekostiging in aanmerking nemen van studenten in het buitenland en van studenten die ingeschreven zijn voor een bekostigde opleiding, terwijl zij feitelijk een niet-bekostigde opleiding volgen. Een deel van deze onregelmatigheden hangt samen met de O&O-carrousel, maar ook op kleinere schaal was sprake van constructies (Ubocht) welke leidden tot maximalisering van bekostiging. De Commissie heeft de O&O-carrousel geanalyseerd en is tot de conclusie gekomen dat tijdens elke fase van de carrousel in strijd is gehandeld met de wet (Bijlage 4.2).	Op basis van het advies van de Commissie heeft de Staatssecretaris van OCW besloten alle casus m.b.t. de O&O carrousel terug te vorderen.
24	Het HBO kent een grote verscheidenheid van instellingen. Van kleine instellingen met één of enkele opleidingen tot zeer grote en complexe met een keur van opleidingen, die vaak ook een fase van snelle groei achter de rug hadden. Bij de kleinere instellingen heeft de Commissie weinig onregelmatigheden geconstateerd. Tot de grote en complexe instellingen behoren ook de meeste instellingen waar het onderzoek nog niet kon worden afgerond.	Dit is een conclusie van de Commissie en behoeft geen verdere actie van OCW
25	De BVE-sector bestaat – voor wat betreft het middelbaar beroepsonderwijs – uit 48 Regionale Opleidingscentra (ROC), 12 Agrarische Opleidingscentra (AOC), 13 vakscholen, alsmede 21 Kenniscentra Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (KBB). Het systeem van bekostiging is op zichzelf niet complex, maar biedt wel mogelijkheden om de bekostigingsregels te omzeilen (par. 2.4). Eén complicatie is, dat de ROC's ook deelnemers kennen die bekostigd worden volgens de regels van het voortgezet onderwijs of door gemeenten en voorts vormen van contractonderwijs die niet door de overheid bekostigd worden.	De evaluatie van het bekostigingsmodel MBO is afgerond. Zie ook aanbeveling 12.
26	Het middelbaar beroepsonderwijs is naar zijn aard sterk georiënteerd op de behoeften van	In de kabinetsreactie op het rapport van de Commissie

	het bedrijfsleven. Daarnaast wordt van ROC's verwacht dat zij oplossingen aandragen voor maatschappelijke problemen, zoals de opleiding van kansarme jongeren en asielzoekers. Veel ROC's hebben gezocht naar mogelijkheden binnen het kader van de wet om hieraan tegemoet te komen. Soms hebben zij hierbij de grenzen van de wet overschreden. De spanning tussen wat maatschappelijk noodzakelijk is en wat wettelijk mogelijk is, werd manifest toen één van de instellingen een prijs van de minister van OCW kreeg, terwijl de opleiding formeel niet aan de eisen van bekostiging voldeed (par. 5.7.2). De Commissie meent dat er in dit soort situaties geen rechtsgrond is voor terugvordering van ten onrechte genoten bekostiging.	Schutte is aangegeven dat de Pasvormconstructie niet zal worden teruggevorderd.
27	Hoewel bij relatief veel instellingen in de BVE-sector onregelmatigheden zijn geconstateerd, gaat het veelal om incidentele feiten. De meeste onregelmatigheden in deze sector hebben betrekking op inschrijving van deelnemers aan een (nog) niet bekostigde opleiding. Daarnaast zijn er instellingen die uit de rijksbijdrage zelf het les- of cursusgeld van deelnemers betalen (par. 5.7.9). Een complicerende factor is hierbij, dat geregistreerde CREBO-opleidingen zeer specifiek zijn. Aanbeveling: De Commissie geeft in overweging te bevorderen, dat de grote differentiatie in CREBO-opleidingen vermindert. Door de stringente definiëring van een specifieke CREBO-opleiding kunnen instellingen moeilijk inhaken op zich wijzigende omstandigheden. Dat leidt vaak tot voorlopige inschrijvingen bij een opleiding met een verwant CREBO-nummer, met alle risico's van dien.	Is ingebed in de ontwikkeling van de nieuwe kwalificatiestructuur Beroepsonderwijs (KSB)
28	De KBB's kennen een sterke verwevenheid met de private sector. Daardoor bestaat het risico dat rijksbijdragen worden aangewend voor private activiteiten. Dit valt in de praktijk echter moeilijk aan te tonen.	Zie aanbeveling 37
29	Maatstaf voor bekostiging van KBB's is het aantal erkende leerbedrijven. In de praktijk kunnen erkende leerbedrijven slapend zijn. Als de erkenning niet actueel blijft, bestaat het risico van een oneerlijke verdeling van de rijksbijdrage ten koste van KBB's die hun bestand wel actueel houden. In het verleden is al getracht als maatstaf in te voeren het aantal actieve	Dit punt is in het kader van het bekostigingsoverleg BVE besproken. Erkenningsprocedure van leerbedrijven is nog onderwerp van discussie, mede in relatie tot vermindering van

	leerbedrijven. Dit bleek in de praktijk echter moeilijk uitvoerbaar (par. 5.7.5). Aanbeveling: De Commissie vindt een maatstaf voor bekostiging die vatbaar is voor oneigenlijk gebruik niet juist. Zij beveelt aan in overleg met COLO na te gaan hoe het systeem van erkenning actueel kan blijven.	administratieve lasten voor instellingen.
30	Wet- en regelgeving met betrekking tot het onderwijs komt in sterke mate sectoraal tot stand. Dit leidt ertoe, dat tussen regelgeving voor verschillende sectoren verschillen voorkomen, waarvan de relevantie gelet op de situatie in de sectoren niet duidelijk is. Aanbeveling: De Commissie beveelt aan bij de voorbereiding van wet- en regelgeving systematisch aandacht te schenken aan afstemming tussen de onderscheidene beleidsdirecties binnen OCW en tussen OCW en LNV.	In het kader van OCW Ontregelt is er aandacht voor de onderlinge afstemming en harmonisatie van wetten. In aanvulling op de huidige procedure waarbij wetgeving die door OCW wordt ontwikkeld met LNV standaard wordt vooroverlegd is een periodiek overleg op directeursniveau met LNV afgesproken, waaraan ook de beleidsdirecties HO en BVE deelnemen. De directie HO heeft daarnaast het bilateraal overleg met LNV nieuw leven ingeblazen. Dit overleg vindt vier maal per jaar plaats.
31	Wet- en regelgeving verliest na inwerkingtreding snel haar actualiteit. Contact en overleg hierover met (vertegenwoordigers van) het onderwijsveld kan leiden tot verduidelijking en waar nodig bijstelling van regels. In het algemeen kan het probleem van niet-actuele regelgeving echter niet worden opgelost door steeds verder gaande verfijning van regels. Zulke regelgeving zal achter de feiten blijven aanlopen. Bovendien zou dit op gespannen voet staan met de beleidskeuze de autonomie van de instellingen te versterken.	Op 11 oktober 2005 heeft het derde, ambtelijk bekostigingsoverleg voor het Hoger Onderwijs plaatsgehad. Nadat op zeer korte termijn het bestuurlijk bekostigingsoverleg zal zijn afgerond, wordt de Notitie Helderheid 2005 aan de hogescholen en universiteiten gezonden. Het tweede BVE-bekostigingsoverleg heeft plaatsgevonden. Notitie helderheid 2004 is in september 2004. gepubliceerd. Thans worden voorbereidingen getroffen voor de notitie Helderheid 2005 en het bijbehorende bekostigingsoverleg.

		Zie ook aanbeveling 4.
32	Instrumenten als het uitvaardigen van beleidsregels en het geven van richtinggevende interpretaties kunnen in concrete situaties voor enige helderheid zorgen. Als het echter gaat om handhaving van normen zullen beleidsregels en interpretaties op de wet gegrond moeten zijn (par. 2.9.4). Aanbeveling: De Commissie adviseert er op toe te zien dat het beleid van OCW een basis vindt in de wet en ook in die zin geëffectueerd kan worden.	Concept-beleidsregels worden evenals ministeriële regelingen getoetst onder andere op consistentie met de wetgeving. Richtinggevende interpretaties zoals die in achtereenvolgende Notities Helderheid worden neergelegd mede op basis van het bekostigingsoverleg dat is ingevoerd naar aanleiding van het Rekenschapsdossier, worden aan een eenzelfde toets onderworpen.
33	Autonomie van instellingen met een publieke taak, bekostigd uit publieke middelen, vereist dat de rechtmatige en doelmatige uitvoering van de publieke taak verzekerd is. Daartoe dient de wetgever duidelijke kaders aan te geven binnen welke de instellingen deze taak kunnen verrichten. Van de instellingen mag worden verwacht, dat zij op een transparante manier verantwoording afleggen met inachtneming van de eisen welke de overheid daaraan stelt. De Commissie constateert dat aan de eisen waaraan de verantwoording moet voldoen in het verleden te weinig aandacht is besteed (par. 2.9.3).	Zie aanbeveling 6: herziening controleprotocollen. De Auditdienst stelt voorts vast of het controleprotocol door de instellingsaccountant is toegepast. Voor het jaar 2004 (telgegevens 1-10-2003) is dit onderzoek afgerond. De bevindingen maken deel uit van het accountantsrapport n.a.v. de departementale jaarverantwoording 2004.
34	Het externe toezicht op de onderwijsinstellingen wordt door verschillende instanties, elk met eigen taken en bevoegdheden, uitgeoefend. De Commissie heeft geconstateerd, dat met name tussen de Inspectie van het Onderwijs en de departementale accountantsdienst weinig of geen afstemming plaatsvindt. Het is de Commissie gebleken dat instellingen uit een positief oordeel van de Inspectie over bepaalde handelwijzen afleidden, dat er ook uit een oogpunt van bekostiging geen problemen aan waren verbonden (par. 2.7). Aanbeveling: De Commissie adviseert te bevorderen dat tussen de Inspectie van het Onderwijs en de beleidsdirecties of accountantsdienst – met behoud van ieders eigen taken en verantwoordelijkheden – afstemming plaatsvindt over zaken waaraan naast onderwijsinhoudelijke ook bekostigingsaspecten verbonden zijn.	Project Geïntegreerd toezicht: Het geïntegreerd toezicht baseert de toezichtsarrangementen op gezamenlijke informatie van CFI, IvHO en AD. Dit resulteert in risico profielen die borgen dat inspectie en AD op de hoogte (kunnen) zijn van eventuele problemen op ieders toezichtsgebied. De gezamenlijke informatie en de risicoprofielen worden ontsloten met een door CFI ontwikkelde webapplicatie: de toezichtsportal.

35	De nadruk bij het toezicht op de instellingen ligt bij het interne toezicht. Het controleprotocol vormt daarbij de belangrijkste leidraad. De Commissie constateert dat onderzoekers van de Commissie bij een aantal instellingsaccountants niet hebben kunnen vaststellen, dat gebruik is gemaakt van het controleprotocol. In enkele gevallen is geconstateerd dat het controleprotocol onvoldoende is nageleefd of zelfs in het geheel niet gebruikt. De reviews op de dossiers van de instellingsaccountant vormen een essentiële aanvulling op het interne toezicht. De Commissie constateert met de Algemene Rekenkamer dat de accountantsdienst van OCW haar taakopdracht ten aanzien van het bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik beperkt heeft opgevat. Aanbeveling: De frequentie en intensiteit van de reviews dienen te worden verhoogd. De Commissie adviseert hierbij meer aandacht te besteden aan de instellingsoverstijgende of sectorale verschijnselen en minder aan systeem- en procedurele controles.	De Auditdienst van OCW voert op basis van een in 2004 geactualiseerde reviewbeleid thans in alle onderwijsvelden reviews uit waarbij van een aantal reviews de controle bij de instelling door de AD zelf wordt (over)gedaan (zie ook aanbeveling 6 en 33).
36	De publieke functie van de onderwijsinstellingen brengt met zich mee, dat hoge eisen aan het interne toezicht moeten worden gesteld. Vooral bij grote organisaties is een goed functionerende Raad van Toezicht daarbij van belang. De Commissie constateert dat deze vorm van toezicht buiten het WO niet is voorgeschreven en ook niet algemeen voorkomt. Aanbeveling: De Commissie adviseert te bevorderen dat Raden van Toezicht tot stand komen bij in ieder geval alle grotere instellingen van onderwijs. Verder adviseert zij deze raden niet alleen te zien als organen van de instellingen maar tevens als instrument van de overheid in het kader van het externe toezicht (par. 2.6.2).	Op 7 juli 2005 is de nota 'Governance in het onderwijs' aan de Tweede Kamer aangeboden (TK 2004/05, 30183, nr. 1). Op 3 november 2005 is een ronde tafelconferentie gepland over deze nota. De Tweede Kamer heeft inmiddels een separaat AO over dit onderwerp geagendeerd.
37	Veel onderwijsinstellingen verrichten naast hun publieke taak ook activiteiten in de private sfeer. Een gescheiden administratie van baten en lasten is tot nu toe niet voorgeschreven en is, zeker wat de lasten betreft, ook geen algemeen gebruik. Enkele jaren geleden heeft een projectgroep van OCW voorgesteld een administratieve scheiding voor te schrijven. Onder meer door verschil van opvatting over de vraag op welke wijze dit het best kan geschieden is het er tot nu toe niet van gekomen (par. 2.9.2).	De richtlijn voor het jaarverslag voor de sector HO is op dit punt aangepast. Zo is het verplicht gesteld om aan te geven aan welke private activiteiten rijksbijdrage wordt besteed. Daarnaast is in de brief aan de Tweede Kamer van 20 juli 2005 (HO/CBV/05/22162) de wijze waarop onderwijsinstellingen zich transparant dienen te

	Aanbeveling: De Commissie adviseert een administratieve scheiding voor te schrijven, in combinatie met maar niet wachtend op het stellen van wettelijke eisen aan de administratieve organisatie en interne controle (AO / IC) van de instellingen.	verantwoorden, uitvoerig beschreven.
38	Accountants hebben in het onderzoek van de Commissie een cruciale rol gespeeld. De Commissie heeft daarbij geconstateerd, dat de regelgeving voor accountants nog te weinig is toegesneden op de uitoefening van het beroep bij de vervulling van een publieke taak, zoals deze kan voortvloeien uit wetgeving als de Wet Parlementaire Enquête of de Kaderwet adviescolleges (Bijlage 3.2). Aanbeveling: De Commissie adviseert er bij de minister van Financiën op aan te dringen in overleg met het NIVRA te treden over een betere toespitsing van de Gedrags- en Beroepsregels of van de Richtlijnen met betrekking tot werkzaamheden in het kader van de vervulling van een publieke taak.	De ministeries van Financiën (directie CAD), OCW, VWS, SZW en VROM hebben eind 2004 en tweemaal in 2005 overleg gevoerd met het NIVRA en vertegenwoordigers van diverse Accountantskantoren. Er zijn concrete verbetermaatregelen afgesproken waarop periodiek gemonitord wordt. In 2005 heeft het NIVRA met de top van OCW een gesprek gevoerd. Onderwerp van beide bijeenkomsten was de zorg die DAD's hebben over de kwaliteit van de door public accountants uitgevoerde controles bij instellingen die geheel of gedeeltelijk door rijksmiddelen worden bekostigd.
39	De werkzaamheden van de Commissie zijn lange tijd ernstig gehinderd door de weigering van enkele accountantskantoren mee te werken aan ongeclausuleerde inzage van de dossiers van de instellingsaccountant. De Commissie meent dat de uitoefening van de publieke taak van de Commissie zwaarder dient te wegen dan mogelijke andere belangen welke de instellingsaccountant meent te moeten dienen (Bijlage 3.6). Aanbeveling: De Commissie adviseert te doen nagaan of de bereidheid bestaat de Gedrags- en Beroepsregels op dit punt te expliciteren. Zo nee, dan ware de wet- en regelgeving op dit punt aan te scherpen.	Zie ook aanbeveling 38. Momenteel wordt gewerkt aan de derde wijziging van de Comptabiliteitswet 2001 waarbij het gaat om wijziging van het reviewrecht, inzagerecht en kopieerrecht. De wet ligt thans ter afstemming bij de AR en wordt binnen enkele weken aan de MR aangeboden. Ook wordt samen met het NIVRA gewerkt aan een gedragscode. Aangezien het eerst hebben van een wettelijke basis noodzakelijk is gevonden, zal deze gedragscode meegenomen worden in de memorie van toelichting bij de wijziging van de Comptabiliteitswet.
40	De Commissie meent dat de mogelijkheid tot het instellen van een onafhankelijke	Zie aanbeveling 41.

	onderzoekscommissie een nuttig bestuurlijk instrument vormt temidden van reeds bestaande mogelijkheden. De geldende wetgeving is hierop echter onvoldoende toegesneden.	
41	De Commissie is ingesteld bij ministeriële regeling op basis van artikel 6, eerste en derde lid, van de Kaderwet adviescolleges. De taak van de Commissie bestond echter vooral uit het doen van onderzoek. Dit komt onvoldoende tot zijn recht in een commissie welke alleen op de Kaderwet adviescolleges is gebaseerd. Instellingen hebben de Commissie soms tegengeworpen dat zij op grond van de Kaderwet adviescolleges niet bevoegd zou zijn tot het doen van onderzoek naar bepaalde handelwijzen en daarover te adviseren. Bovendien moesten veel zaken nu ad hoc geregeld worden, hetgeen niet in het belang was van de rechtstatelijkheid van het onderzoek en de onafhankelijkheid van de Commissie.(par. 3.5.5) Aanbeveling: De Commissie geeft in overweging de minister van BZK te verzoeken de totstandkoming van een Kaderwet onderzoekscommissies te bevorderen.	U zult naar verwachting voor de jaarwisseling worden geïnformeerd over de uitkomst van het onderzoek dat het Ministerie van BZK momenteel uitvoert in samenwerking met enkele andere ministeries waaronder dat van OCW. Het is de minister van BZK die rapporteert.
42	De Commissie is voor de uitvoering van het onderhavige onderzoek gevormd, zonder dat zij kon terugvallen op een bestaande onderzoeksorganisatie. Dit vergt onvermijdelijk extra tijd. Omdat een commissie niet over zelfstandige bevoegdheden beschikt is zij bovendien in sterke mate afhankelijk van de medewerking van velen (par. 3.5.5). Aanbeveling: De Commissie adviseert om bij instelling van onafhankelijke onderzoekscommissies tijdig overleg met de commissie te voeren over de benodigde tijd en het budget. Teneinde de onafhankelijkheid zo veel mogelijk te waarborgen dient te worden afgezien van een formele tijdslimiet.	Zie aanbeveling 41.

nr.	Conclusies/Aanbevelingen Schutte II (pagina 29-34 rapport Eerlijk Delen II)	Stand van Zaken
1	De Commissie adviseert de staatssecretaris tot terugvordering van € 96.834.478 aan naar haar oordeel ten onrechte ontvangen bekostiging, in voorkomende gevallen te verhogen met de onderwijsvraagfactor en huisvestingsfactor.	In de 2e en 3e voortgangsrapportages terugvorderingsproces Rekenschap is aangegeven op welke adviezen van de Commissie zijn overgenomen en is per onderwijssector aangegeven wat het totale terugvorderingsbedrag is.
2	De procedure van verplichte aanmelding van elke student bij het Centraal Bureau Aanmelding en Plaatsing dient, anders dan thans gebeurt, stringent te worden nageleefd. Hiermee wordt voorkomen dat studenten buiten of vrijwel buiten hun medeweten om, worden ingeschreven voor (CROHO-)opleidingen en op die grond worden aangemeld in het CRIHO.	In het rapport van de projectgroep Ketenanalyse wordt bevestigd dat het van belang is dat de student zelf verifieert op welke wijze hij of zij is ingeschreven het CRIHO. Deze verificatie moet voor alle studenten gelden, wil deze aanbeveling van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap effectief zijn. De weg via 'matching' met het CBAP is in de ogen van de projectgroep een omslachtige weg die vereist dat álle studenten verplicht zijn zich bij het CBAP aan te melden. De projectgroep ziet eenvoudiger mogelijkheden door het aanmeldingsproces bij het CBAP volledig te ontkoppelen van het inschrijfproces en het inschrijfproces zodanig in te richten dat de verificatie door de student daarin een plaats heeft. De processen rond Studielink zullen hierin moeten gaan voorzien.
3	In het proces van bekostiging en de controle daarop zijn verschillende actoren en instanties betrokken: de instelling, de IBG, Cfi, de instellingsaccountant, de auditdienst OCW. Méér dan thans geschiedt dient naar het oordeel van de Commissie de mogelijkheid te worden benut van uitwisseling en waar zinvol koppeling van	De projectgroep Ketenanalyse heeft deze aanbeveling van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap in meerdere acties vertaald. Essentieel is het besef dat in het proces van bekostiging de juistheid van de gegevens

	informatiebestanden tussen deze actoren ten behoeve van een goed verloop van het bekostigingsproces en de controle daarop, met name waar het de bestanden van de IBG en Cfi betreft. De Commissie heeft vastgesteld dat de stroombewegingen zoals door haar in het kader van haar analyse van de O&O-carrousel onderzocht, aanknopingspunten zouden kunnen bieden voor het op het spoor komen van onregelmatigheden met de bekostiging. Deze studentenstromen tussen instellingen vormen echter geen punt van aandacht in de vigerende bekostigingscontrole. De voornoemde koppeling tussen informatiebestanden zou onder meer moeten kunnen worden benut voor het analyseren van deze studentenstromen tussen instellingen en over meerdere achtereenvolgende jaren.	in relatie tot de rechtmatigheid meer aandacht nodig heeft. Verder kunnen de beschikbare gegevensbestanden - veel meer dan nu - benut worden om analyses uit te voeren die mogelijk ongewenst gebruik van regelgeving zichtbaar kunnen maken.
4	De informatie die de instellingen aanleveren aan de IBG (melding in het CRIHO) vormen het bronbestand voor de vaststelling van de bekostiging. Deze informatie dient gedetailleerder van aard te zijn en met name méér informatie te bevatten die van belang is vanuit het oogpunt van de vaststelling van mogelijke onregelmatigheden.	Deze aanbeveling wordt in eerste instantie opgevolgd door de actie om meer gebruik te maken van de beschikbare gegevensbestanden, door te zorgen voor maximale aansluiting tussen controleprotocol en bekostigingsregelgeving en door versterking van het reviewbeleid. Als dan zou blijken dat er nog steeds sprake is van onontdekte 'constructies', is de afweging aan de orde om meer gedetailleerde gegevens van instellingen te vragen, waarbij ook betrokken zal worden wat het effect hiervan zal zijn op de administratieve lastendruk voor de instellingen.
5	Overweeg in de wet te voorzien in de mogelijkheid van een bestuurlijke boete.	In de beleidsreactie bij "Eerlijk delen II" heb ik de bereidheid uitgesproken de mogelijkheden van het opnemen van een bestuurlijke boete in de WHW en de WEB te onderzoeken zonder mij over de wenselijkheid daarvan al uit te spreken. De directie T&H onderzoekt die mogelijkheid op dit moment in nauw overleg met de

		directie WJZ. Daarbij worden ook de praktijkervaringen van instanties als de AD, de inspectie en CFI betrokken. Ik verwacht u over de uitkomsten hiervan in het voorjaar van 2006 nader te kunnen berichten.
6	Bekostigingswetgeving dient heldere normen te bevatten, waarvan de naleving goed toetsbaar is en waarin geen aanknopingspunten zitten voor niet door de wetgever beoogd gebruik.	In de beleidsreactie op het rapport Eerlijk Delen II (TK 2004/05, 28248 nr. 80) is aangegeven welke maatregelen de afgelopen jaren zijn genomen om deze aanbeveling binnen het Ministerie van OCW te borgen (zie p. 5 beleidsreactie). Belangrijke uitgangspunten bij de totstandkoming van het nieuwe bekostigingsmodel voor het hoger onderwijs zijn de naleefbaarheid en de handhaafbaarheid ervan. Tegelijkertijd dient de werking van het model zodanig te zijn, dat de mogelijkheid van misbruik en oneigenlijk gebruik maximaal wordt ingeperkt. Naast de vormgeving c.q. werking van het bekostigingsmodel en de neerslag daarvan in bekostigingswet- en regelgeving betekent dit ook, dat het voorlichtingsbeleid, het controlebeleid en het sanctiebeleid gericht zullen zijn op het waarborgen van de genoemde uitgangspunten.
7	Als het beleid gericht is op een grote mate van autonomie van de instellingen dienen de bekostigingsregels binnen duidelijk aangegeven grenzen ruimte te laten voor eigen keuzen van de instellingen.	In de beleidsreactie op het rapport Eerlijk Delen II (TK 2004/05, 28248 nr. 80) is aangegeven welke maatregelen de afgelopen jaren zijn genomen om deze aanbeveling binnen het Ministerie van OCW te borgen (zie p. 5 beleidsreactie). Juist bij een grote mate van autonomie zullen de grenzen

		van de bekostiging glashelder moeten zijn. Naast heldere bekostigingsregels betekent dit, dat ook het voorlichtingsbeleid gericht zal zijn op het nader informeren over deze grenzen. Het controlebeleid en het sanctiebeleid zullen parallel daaraan gericht zijn op het detecteren van eventuele overschrijdingen en het naar aanleiding daarvan sanctioneren van de betreffende instelling(en).
8	Bij het formuleren van nieuw beleid dient standaard de vraag te worden beantwoord of en zo ja hoe dit beleid binnen de geldende bekostigingsregels vorm kan krijgen. Mocht dit onvoldoende mogelijk zijn, dan is gelijktijdige aanpassing van deze regels van belang.	In de beleidsreactie op het rapport Eerlijk Delen II (TK 2004/05, 28248 nr. 80) is aangegeven welke maatregelen de afgelopen jaren zijn genomen om deze aanbeveling binnen het Ministerie van OCW te borgen (zie p. 5 beleidsreactie). De interne procedures ten aanzien van beleidsontwikkeling zijn erop gericht om in een zo vroeg mogelijk stadium vast te stellen, of het voorgestane beleid past binnen de bestaande bekostigingswet- en regelgeving.